

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

7 An mulier se ornans, & virorum aspectibus se offerens peccet peccato
scandali?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

turcius occiso: & ita tenet Sanchez, numero, 18. Bonacina, numero 9. Valquez, de scandalis libro. 2. numero. 13. At in his, in quibus ipse facultatem concedere non potest, ut in vulneratione sui, non licebit tibi adiutare, etsi possis consulere, quia adiutores ad id, quod est intrinsecè malum, sic notavit. Valq. Bonac. & alij supra.

9 Dico, Secundò, non licet tibi consulere minus malum ei, qui paratus non erat illud efficere: Itaque non licet tibi fornicationem suadere ei qui paratus est committere adulterium, vel sodomiam: sic Doctores secundæ sententiæ, & ex Doctoribus primæ tenet Nauarra lib. 3. de rebus. cap. 4. notab. 4. num. 23. Carbon. de rebus. quæst. 69. post. 3. concl. Probo, quia iam illius peccati, quod consulis, verè tu causa es, & verè peccatorem ad illud inducis etiam si recto sine procedas. Ergo peccas. Item ille peccator non recto medio vitium ad vitandum malum graue, operando minus. Ergo neque tu rectè illi consulis, cum consulis operationem minoris mali, ut grauius euit. His argumentis pressi Doctores, primæ sententiæ dicunt in persuasionem minoris mali, non malum persuaderi, sed electionem, seu antepositionem minoris ad maius: quæ antepositio ex suppositione determinationis voluntatis ad maius malum necessariò faciendâ est, si rectè procedatur. At quis non videat hoc esse illudere verbis; cum enim electio minoris mali quantuncunque à praua, & determinata voluntate mali maioris procedat, mala sit persuasio, & consilium illius mala semper erit. Neque vnquam datur præceptum eligendi minus malum, sed potius datur præceptum abstinendi ab illo, & à grauiori.

10 Neque obstat argumentum pro prima sententiâ factum, dicimus namque persuadere minus malum, sub quacunque conditione fiat, esse intrinsecè malum, neque honestari villo modo posse. Ad locum D. Aug. relati in c. si quod verius. Respondeo cum glossa ibi verbo adulterium loqui non consulendo, sed permitendo, vel dicere possumus Augustin. ibi tantum intendisse rectius facturum, si adulterium faceret, quam si faceret homicidium, sicuti dixit Epiphani. lib. 2. contra hereses. heresi. 61. pag. 6. tom. 1. Melius est vnum peccatum habere, & non plura, id est, minus malum est sic etiam poterit dici minus malum, quam consulere grauius: at non esse malum tale consilium non videret ex Aug. deduci, nisi solum sit consilium ad minus malum, quatenus minus est, seu quatenus dicit præcisè carentiam maioris. At qui persuadet futurum occidere volenti, non solum persuadet carentiam homicidij, sed etiam malitiam furti, quæ est retrahat ab homicidio, non tamen est formalis carentia illius.

11 Sed inquires. An possis volenti surripere nummos pauperis rogare, ut à diuitie surripiat, non determinando diuitis personam? In qua re Tom. Sanchez. lib. 7. de matr. disp. 11. num. 24. sine, & num. 25. cum Mol. vñ. 2. de iust. disp. 335. §. hæc tamen conclusio sentit non esse culpam, quia tunc nullius damni videris causa, damni pauperis repulsi. Item quia non inducis ad aliquid peccatum, ad quod ipse fur inductus non sit, sed potius eius prauam voluntatem temperas: ipse enim cum ad furandum à paupere inductus sit, absolute inductus est ad furum committendum, quia in quolibet individuo species, & genus continentur. Ergo cum rogas, ut à furto pauperis abstinat, & furum diuitis committat, cum non determines, cui diuiti faciendum sit, relinquis eius voluntatem in determinatione prioris. Ergo non peccas.

12 Verùm in hoc casu dupliciter te potes habere, vel consulendo furum diuiti, vel illud proponendo. Et quidem si solum proponas conuenientiam, quæ reuertit in anteposendo pauperem diuiti: ut si dicas, minus peccatum est minòreque iniuria irrogatur diuiti, quam pauperi, ac proinde casu quo vnus illorum sit faciendum minus malum est eligere furum diuitis, quam pauperis, nulla est culpa in tali representatione, quia ibi tunc non est consilium, neque inductio, aut persuasio, ut de se constat. At si verè inducis ad furum diuitis, sine dubio peccas. Quod probo; quia tuum consilium tendit ad commutandam prauam voluntatem furis, non in aliquod bonum, sed in aliud malum est minus; tendit enim loco furti faciendi pauperi, subrogare furum faciendum diuiti. Ergo pretendis ad aliud furum, ab eo ad quod fur erat determinatus, determinare. Ergo peccas: quia esse personam diuitis indeterminate non obstat, quominus furum, & ad quod inducis aliud sit ab eo, ad quod erat prius fur determinatus, & à quo pretendis remouere. Adde si induceres ad furum determinando personam, omnes præter Valq. conueniunt te peccatum quia iniuriam irrogas, eo quod causa determinata sis illius damni, quod aliàs non esse faciendum, si tuum consilium non adesse, sed quando non determinas personam, etiam es causa damni, etsi non determinati vagè sumpti hoc est huius, vel illius diuitis, Ergo peccas: Merito enim omnes diuites de te conueniunt possunt, quod voluntatem furis ad illos inclinaueris, alias non inclinandum.

13 An verò teneatis ratione huius consilij restituere, si furum alicui diuiti factum sit? Tom. Sanchez. est considerat si consulente peccare non obligat ad restitutionem, si quidem lib. 7. de matr. disp. 11. num. 23. affirmat consulente minus damnum ei qui alia via auerti non potest à maiore, non esse obligatum restituere: quia consilium (inquit) bonum est in substantia cum sit & maiori malo comparatione maioris: & solum sit malum in mo-

do, quia est contra charitatem, quæ obligat, ut omnia mala vitentur. At dicendum existimo obligationem esse restituendi si diuiti factum sit damnum: quia fuisse positua causa illius nam licet non fueris causa, ut huic diuiti, potius quam alteri damnum sit factum, quia tamen fuisse causa, ut alicui diuiti fieret, consequenter fuisse causa huius in particulari. Quis enim neget te obligatum esse restituere, si aliquem non cogitantes de furto ad furandum inducas, etsi in nominata persona, cui debeat furtum fieri? Ergo hæc vniuersalitas non obest obligationi.

PUNCTVM VII.

An mulier se ornans & virorum aspectibus se offerens, peccet peccato scandalis.

- 1 Si ornatus est iuxta communem usum, tamen si superfluum sit, non est peccatum mortale.
- 2 Mulier sciens turpiter ab aliquo amari, non peccat moraliter in sententiâ Nauarri, eius conspectui se præsentans.
- 3 Debet tamen honesta causa duci, ut à mortali excusetur.
- 4 Si nulla honesta causa, sed solum vanitate ducta turpiter amari se offerat, mortaliter peccat.
- 5 Proponitur quædam obiectio & sit illi satis.
- 6 Si animo roborandi turpem amorem se præsentet, mortaliter peccat.
- 7 Exponitur factum Iudith, quod huic doctrinæ videbatur obstat.

1 **S**I ornatus est iuxta qualitatem personæ, & communitatem suam, nullum est peccatum se ita ornare, & aspectibus virorum offerre, modo absit praua intentio; etiam si sciret turpiter ab aliquibus esse amandum, esset enim graue onus mulieres obligare semper inornatas procedere, vel domi inclusas esse, nullique virorum aspectibus offerri. Quòd si ornatus superfluum, sit, non existimo ex hac parte peccatum mortale esse, sed solum veniale, ut docet Caietan. 2. 2. quæst. 169. art. 2. Nauarra. sum. cap. 23. num. 19. & segg. & Sanchez. lib. 1. in Decal. cap. 6. num. 17. ex communi sententiâ Bonac. de matr. quæst. 4. pari. 9. num. 17. quia sunt tunc mulieres ita se superflue ornantes, ut vix de nulla affirmari possit grauem occasionem peccandi tribuere.

2 Quare solum controuersia esse potest, an quando mulier sciret se ab aliquo turpiter amari, peccet, se ornando, eiusque aspectui offerendo? Nauarra. sum. cap. 23. num. 29. & segg. late probat non esse mortale, neque peccatum alterius ei esse tribuendum, etiam si nuda pectora offerret, ut pulchrior videretur.

3 At si res exactè consideretur, existimo auctores dissentire non posse: omnes enim ad liberandam puellam à peccato scandalis, rationem honestam excogitare debent, & illa interueniente, eam à mortali excusant: cessante verò causa honesta, eam condemnare debent, Caietan. sum. 2. 2. quæst. 154. art. 4. sine. & quæst. 169. art. 2. ad 5. dub. & Arimilla sum. verbo ornatus. num. 3. & verbo scandalum. num. 3. & Tom. Sanchez. l. 1. in decal. cap. 6. num. 17. excusantes hanc feminam à mortali. Fundantur in eo, quòd durum est priuare feminam libertate propria, & iure quod habet egrediendi è domo, standi ad ostium, vel fenestram ob malitiam adolescentis eam turpiter amantis. Quare Ludouic. Lop. 1. parti. instr. cap. 20. sine, solum obligat semel, aut iterum se domi continere, non tamen semper. Nauarra. verò cap. 14. num. 37. Corduba sum. quæst. 5. fol. 30. Azor. 2. tom. sum. lib. 12. cap. 21. quæst. 12. & alij relati à Sanchez. supra. num. 16. excusant à mortali ob causam necessitatis vrbis, ne scilicet inurbana censeretur, si vicinas, vel amicas non inuideret. Idemque est dicendum de alia simili causa.

4 Quocirca dicendum est, si nulla necessitate, vel veritate sed solum ducta vanitate, aspectui viri eam turpiter adamantis se offerat, peccat mortaliter: ita expressè Sanchez. supra. num. 17. Valq. quæst. 43. a. 8. dub. 2. num. 27. & conuenire debent omnes Doctores. Probo, quia ex obligatione charitatis quilibet tenetur vitare ruinam proximi, si commode possit: potest autem commode, quando absque iactura alicuius rei necessaria, vel vitis potest. Ergo tenetur.

5 Dices priuari libertate, & iure quod habet hac, & illac discurrendi. Ergo semper adest causa iusta excusans. Respondeo si in huiusmodi cursu alicui honestis finis adesset, qui non est solum exercitium libertatis, vt opte commune actibus bonis, & malis: fatetur non debere ob malitiam adolescentis priuari; quia priuatur aliqua sibi vitis, & necessaria: at priuari cursu imperitenti, & otioso, non debet femina vt molestum reputare; & si illa reputet molestum, non obinde excusari potest à scandalis, quia non habet honestam causam excusationis: non enim est honesta causa quam ipsa de se vitare tenetur.

6 Vnum tamen est omnino certum, si puella se præsentet viro, animo excitandi, & roborandi turpem amorem, peccat mortaliter, quia finis à quo actus sumit speciem, iniquus est.

7 Aduersus hæc obstat videretur factum Iudith, quæ videtur se ornasse animo excitandi Holofernem ad libidinem: notatque enim c. 9. *Copiatu r laqueo oculorum suorum in me. Sed in hac oratione*

riore, quam tam ex ferventi charitate, & recta intentione proce-

PUNCTUM VIII.

An vendens vel subministrans indifferentia, ex quibus proximus sumit occasionem peccandi, peccet peccato scandalii

- 1. Quae sint indifferentia.
2. Haec indifferentia aliqua sunt, quae omni tempore in malum destinantur, alia pro aliquo tempore, alia in bonum usum regulariter sunt.
3. Si vendas res, quae communiter in malum usum destinantur, vel semper, vel occasione temporis, debes tibi constare moraliter, eum cui vendas non esse illis male usurum.
4. Explicatur, quomodo tibi moraliter constare possit.
5. Si res in bonum usum communiter ordinantur, licet tibi vendere & subministrare, quoties non constet de abusu perentis.
6. Si vendas proximum in indifferentibus male usurum, teneris si commode potes, ea illi non vendere.
7. Contrarium defendunt aliqui Doctores. Sed immerito.
8. Quae causa sufficit ad honestandam subministrationem horum indifferentium, non potest certa regula definiti.

Indifferentia voco, quae bono & malo vsum deseruire possunt, idoli venditio, aedificatio templi, remigatio, & alia plura, & possunt in bonum fieri, & in malum: Si enim vendatur idolum referendum in memoriam antiquitatis, & in detestationem cacitatis, & irrisionem illorum, qui tale adorant, venditio bona est. Si vero vendatur adorandum, & colendum, mala est. Ergo cum venditio ex se non habeat magis hunc primum usum, quam bonum, sed id habeat ex animo vendentis, vel ementis, efficitur ex se indifferentis esse, vt recte dixit Sylvest. verbo infidelitas. q. 4. Valen. 2.2. disp. 1. q. 10. p. 5. ad finem Suar. disp. 10. de charit. sect. 4. numero 6. Sanchez libro 1. in decal. capite 7. numero 6.

Ex his autem indifferentibus, alia sunt, quae regulariter in malum vsum omni tempore destinantur, alia quae aliquo tempore, alia quae potius in bonum. Venditio veneni, idoli, clavis fallae, regulariter in malum vsum omni tempore deservitur, etiam quibus personis in bonum possint deservire. Contra venditio armorum, animalium, & aliarum rerum, quae communiter venduntur, & emuntur, in bonum vsum destinantur, aliqui tamen male illis vtiuntur. Carnium comestio in Quadragesima omnibus communitur prohibetur, ac proinde earum preparatio, & venditio, communiter illo tempore in malum vsum destinantur.

Dico ergo. Primum si vendas res, quae communiter in malum vsum destinantur, vel semper, vel occasione temporis, non potes illas vendere, aut preparare, quin tibi moraliter constet eum cui venduntur, aut preparantur, bene illis usurum. Quia alias peccatum alterius tibi imputabitur, cum ei materiam subministras: ita expressit Suar. d. 20. de charit. sect. 4. n. 6. Sanch. l. 1. in decal. c. 7. n. 3. & 7. Nauarr. c. 17. n. 36. Eman. Saa. edit. Rom. verbo peccatum, n. 10. & de venditione veneni, quod coloribus & medicinis conficiendis deservit, res est clara non licere vendere nisi illis, de quibus non praesumitur illud velle ad malum vsum: quod docuit Salon. 12. q. 77. n. 4. controu. 16. tertio corol. Mol. 2. de iust. d. 340. ad finem Sanch. n. 17.

Quod si roges quando tibi moraliter constabit alium non in malum, sed in bonum vsum supradictis rebus debere vti? Respondetur, ex qualitate personarum, & modo petendi colligendum esse, communiter tamen praesumendum est de bono vti, si putabit, absque affectatione secreti petantur: raro enim quis ita audax est, vt si delictum velit efficere, non curet secretum: hanc rationem caupones, & macelli vendentes carnes tempore ieiunij, & cetera porrigentes petentibus, excusantur a peccato scandalii, quia praesumuntur petentes non soluere ieiunium, sed ratione privilegij, vel alterius causae excusari, quam excusationem ipsi caupones examinare non tenentur, quia fieri commode nunquam potest: ita ex Caiet. 2.2. quaestione 147. art. 4. notavit Suar. d. 10. de charit. sect. 4. n. 3. & tradit alios referens Sanch. l. 1. decal. c. 7. num. 34.

Dico. Secundum, si res communiter in bonum vsum ordinantur, licet tibi illa vendere, & subministrare, quoties non constet de abusu perentis: quia horum venditio, & subministratio solum esse poterat mala quatenus intentioni pravae deserviret. Haec tamen intentio de nullo debet praesumi. Ergo: & ita ex communi sententia cum D. Tho. 2.2. quaest. 78. art. 4. & quaest. 169. art.

2. docet. Suar. d. 10. de charit. sect. 4. n. 3. Sanch. l. 1. in decal. c. 7. n. 3. Nauarr. c. 17. n. 19. c. 19. n. 16. & cap. 21. n. 26. & cap. 23. n. 90. Bonac. d. 2. de peccat. q. 4. p. 2. §. v. n. 17. vers. qui vero: & in hoc sensu dixit Eman. Saa. verbo peccatum, n. 11. Non esse mortale facere eas, quibus alij possunt bene, & male vti, etsi plures male vtiuntur, vt aleas, gladios, fucum &c.

Quod si credas proximum male usurum iis indifferentibus, teneris, si commode potes, ea illi non vendere, vel subministrare, quia cum ex charitate obligeris proximo peccatum impedire, si possis a fortiori obligaris materiam peccati non subministrare, Sylvest. verbo infidelitas. q. 4. verbo art. 9. 3. Suar. alios referens sect. 4. num. 4. Sanch. lib. 1. in decal. c. 7. n. 34. Dixi, si commode possis: nam si absque tuo detrimento non possis: ab eorum venditione, vel subministratione cessare, non peccas subministrando, quia in tantum peccare potes, in quantum media illa venditione, vel subministratione peccatum alterius censeris causare, siquidem subministratio ex se mala non est. At cum tibi talis subministratio utilis, vel necessaria est, causare non censeris peccatum alterius, sed potius censeris vt tuo iure, & libertate peccatum alterius permittere, vt bene docuit Thom. Sanch. l. 1. in decal. c. 7. n. 9. & 11. & Suar. d. 10. de charit. sect. 4. n. 4. Bonac. disp. 2. de peccat. quaestione 4. p. 2. §. v. n. 17. vers. tertio.

Contra videtur tenere Man. 1. som. sum. in secunda edit. c. 23. n. 8. Petr. de Ledelm. 2. som. 17. q. 27. c. 2. dub. 4. Salon. 2.2. q. 7. art. 4. controu. 6. post. 3. conclus. & Caiet. 2.2. q. 147. art. 4. fine. Et omnes affirmant tabernarios, & caupones posse liberè cibaria ministrare, & vendere iis, qui ieiunium solvunt, quia neque inducunt ad ieiunium violandum, sed actionem de se honestam, & desertentem sustentationi naturae faciunt. At credo debere causam legitimam intercedere, quae actionem honeste, cum non solum non impedias peccatum, sed materiam illi subministras: & ita docuit Valen. 2.2. disp. 9. q. 2. puncto. 3. circa finem Lessius lib. 4. de iust. capit. 2. dubio 4. numero 24. Sanch. in decal. libro. 1. capite 7. numero. 34.

Quocirca tota difficultas est examinare, quae necessitas, vel utilitas sufficiat excusare te vendentem, vel subministrantem in indifferentia, ex quibus proximus male vtiitur? In qua re certum est non eandem causam pro omnibus esse requisitam: aliae enim sunt actiones, quae solum in detrimentum spirituale illius, cui materia subministratur, cedunt, vt delatio concubinae, qua dominus vti vult, aliae quae in detrimentum, & iniustitiam tertij, vt si velit mutilare, vel occidere, vel alias iniurias facere. Item alia est subministratio remota, alia proximiori. Remotam voco, conducere domum meretricis, lectum sternere: Proximioram voco, si eam comiteris domino copulamam. Item vel est paratus proximus committere delictum, vel non? Quotiescumque ergo delictum virtuti excellentiori aduerfatur, vel subministratio proximius peccato accedit, vel proximus paratus non est, grauiorem causam excusationis requirit in eo, qui materiam subministrat. Quae autem haec sit, praescribi non potest certa regula, sed prudentis arbitrio penlandum est, iuxta grauitatem peccati committendi, & occasionem a se datam, & preparationem illius, ex casibus specialibus infra subiciendis elucidabitur. sic Sanchez c. 7. n. 12. Suar. de charit. disp. 10. sect. 4. n. 4. Bonac. n. 19. Vnum tamen est certum, si ex delicto damnus alicui innocenti est inferendum, debere maximè attendi, quam graue sit: forte enim ita graue erit, vt merito debeas pati iacturam grauem diuiciarum, vt illud euites, tradit Sanch. supra numero 18. Suar. sect. 4. numero 4. Bonac. num. 20.

PUNCTUM IX.

An ministrans indifferentia excuseris a peccato, eo quod proximus aliis erat transgressurus preceptum, tamen si tu illa indifferentia non ministras.

- 1. Proponitur casus.
2. Plures consent in hoc casu non esse scandalum mortale.
3. Proponitur sententia Thom. Sanch.
4. Probabilis est non sufficienter honestari cooperationem huiusmodi actionum, ex eo quod alius peccaturus sit.
5. Satisfit rationibus contrariis. n. 2. adductis.

Volaturus erat Petrus ieiunium, etsi tu illi cenam non apponeres, oculus Paulum, etsi gladium non ministras, tutum commisiturus, etsi scalam non adhiberes. Excusaris ne a mortali, apponendo cenam, tribuendo gladium, scalam adhibendo? Notanter apposui, apponendo cenam, non inuitando ad illam: nam inuitare ad cenam est inuitare ad id, quod hic & nunc nulla ratione honestum fieri potest; ac proinde est inuitare ad peccatum; Secus vero est de preparatione illius; illa enim preparata, non obligatur Petrus illam assumere; sed potest relinquere, & pauperibus ieiunio deobligaris tribuere.

Plures existimant in hoc casu non esse scandalum mortale.

ita